

Kertész Ákos

Csak belenéz az ember az újságba

Ezzel kezdte kitűnő publicisztikáit egy víz alá süllyedt világban a valamikori ÉS-ben tisztelt pályatársam és kedves barátom, Faragó Vilmos, mindenekelőtt Tőle kell elnézést kérnem a plágiumért, csak hát szóról szóra ez történt velem is: csak belenézek az újságba, és mit látok?

Egy régi vitát kell fölelevenítenem, ami Csoóri Sándor és közöttem folyt, hogy a továbbiak az olvasó számára érthetőek legyenek.

Röviden ez történt: Csoóri Sándor a következőket bírta leírni és a „saját” lapjában, a Hitelben gyorsan meg is jelentetni, hogy: „A Tanácsköztársasággal, a Horthy-korszakkal, de különösen a Vészkorszakkal a szellemi-lelki összeforradás lehetősége megszűnt. Természetesen mindig is voltak és lesznek is... (itt egy reprezentatív minta föl-sorolása következik Csoóri házizsidaiból) ...de ahogy manapság egyre határozottabban érződik, fordított asszimilációs törekvések mutatkoznak az országban: a szabadelvű magyar zsidóság kívánja stílusban és gondolatilag „asszimilálni” a magyarságot. Ehhez olyan parlamenti dobbantót ácsolhatott magának, amelyet eddig még nem ácsolhatott soha.”

Na most, ha valaki sokat morfondírozik zsidó és nem zsidó magyarok egymáshoz való viszonyán mint tette ezt többek között (ha csak magánlevélben is) Radnóti, Bibó, Száraz György, Vas István, Csoóri, az még nem antiszemitizmus. Aki ezt állítja, ártalmas, mert hazudik, és antiszemitizmust gerjeszt ott is, ahol nincs.

De én nem hallottam (olvastam) még, hogy valaki, akár zsidó, akár nem zsidó részről, egyszer is eufórikusan fölkiáltott volna, hogy de hiszen a sokféleség gyönyörű! Hogy varietas delectat! Hogy együttélni jó! Hogy olyan szimbiózis felé kell törekednünk, amelyet százszám ismerünk az állatok, növények életéből, ahol az együttélés mindkét félnek használ.

De az, amit Csoóritól föntebb idéztem, az kifejezetten politikai, a demokrácia legitimitását megkérdőjelező antiszemitizmus, amellet hazugság, éppen olyan, mint az, hogy az MTK a „libások”, a biboldók csapata. Nekem semmi közöm az SZDSZ-hez, de csak nem képzeli Csoóri, hogy az SZDSZ minden híve, szavazója zsidó? (Bár annyian maradtunk volna életben!)

Kertész Imre kilépett az Írószövetségből, mondván, hogy nem hajlandó egy nyílt antiszemitával ugyanabba a szervezetbe tartozni. Megszólaltak mások is, nem csupán zsidók (például Mészöly Miklós és még sokan). Én azt írtam: Sándor, az istenért, hagyjuk már abba! Rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk. A holocaustért cserébe azt kapják a megmaradt zsidók, hogy az a nemzet, amely közömbösen tűrte (ha nagyon gyomorkavaró volt egy magyar úr számára, hát elfordította a fejét), a nácik népiirtását, amely hat-százezer magát magyarnak, hazafinak valló állampolgárát odalökte a náci tömeggyilkosoknak, most újra kitagadja a megmaradt magyar zsidókat és utódaikat?

Mi történt itt Csoóri lelkében ötvenhat óta? Elfelejtette Zelk Zolit, Eörsi Pistát, Déry Tibort, Háy Gyulát, Gáli Jóskát, a mártírhalált halt Angyal Pistát és a többieket? Elfelejtette, hogy a rendszerváltozásért vívott (szerencsére nem fegyveres) harcban vállvetve küzdöttünk Csoóri, Csurka, Eörsi Pista, Konrád Gyuri, Jancsó Miklós, Kornis Mityu, Mészöly Miklós, Elek Judit, Makk Károly, Dalos Gyuri (a Frédi), Petri Gyuri, Zsombolyai és ha már nem is érthette meg: Nagy Laci... négy flekkre vagyok korlátozva, nem folytathatom.

Rémült kérdésekre mit kaptam feleletül? Hát először is köszönetet az emberi hangért, amire válaszolni lehetett és így tovább, érdektelen, mert nem ez a lényeg, a lényeg most jön: „a Vészkorszak után (...) azért szűnt meg az asszimiláció mindkét felet gazdagító lehetősége, mert (...) hosszú időre maga a nemzet is megszűnt.”

A pártpolitika, parlamenti dobbantó elfeledve, de a tétel maga nem, az indok: nem volt nemzet. Hát a Molnár Lajos bácsi, a szomszédom, mi volt? Hát Fazekas Géza, aki a szomszéd platnin kalapált, akiről a Sikátor című regényemet írtam? A csehek négyszáz évet húztak ki úgy, hogy Maul halten und weiterdienen! (Pofa be és továbbszolgálni!) és ezalatt nem volt cseh nemzet? Hát ez meg miféle idiotizmus?!

No de miről is jut ez eszembe? Az ember csak belenéz az újságba, és mit lát? Zászlót bontott a progresszív konzervativizmus. Jó, mi? Fazekas Géza barátom időjárás-jelentéseit juttatja eszembe: szép, csöndes eső, hatalmas széllel.

Mit mondott Ravasz László református püspök, országgyűlési képviselő a második zsidótörvény parlamenti vitájában? (168 óra, VII./20, 9. old.) Azt, hogy: „Mi lehet ennek az egész folyamatnak a történelmi tanulsága?” (Gyakorlatilag a magyar liberalizmus évtizedeinek a kiegyezéstől a háborúig, ami az ezeréves magyar történelem legmeredekebben fölívelő szakasza volt, már majdnem ott tartottunk, hogy átléptük a Balkánt Európától elválasztó vasfüggönyt: az akkorit.) „Ha egészen szigorúan akarjuk kifejezni, az, hogy nem a zsidóság asszimilálódott a magyar lélekhez, hanem a magyar lélek asszimilálódott a zsidósághoz.”

Most felejtsük el gyorsan azt a – vélem én – pimaszul cinikus mondatot, amit Tőkéczyk úr fűzött Ravasz püspök úr „tévedéséhez”, és gondoljuk meg jól: hát még ezt a baromságot, hogy a zsidó magához asszimilálja a magyart, még ezt se a saját kútfejből merítette Csoóri? Még ehhez is Ravasz László kellett, megjegyzem jóval a „Vészkorszak” előtt, a tömeggyilkosságot, a népiirtást keresztyéni hitbuzgalommal előkészítve.

Hát így jár a balfácán író, aki a Nagy Szívére hallgatva békíteni akar, ahelyett, hogy előbb gondosan tanulmányozná a magyar antiszemitizmus történetét.

Kertész Ákos író